

“Nikoli, vznešená paní. Královský tvůj bratr zkazuje ti, bys nakládala úplně dle své libosti svým časem, a přeje si, aby se nestýskalo Tvé Milosti na hradě pražském; proto vyslovil svou ochotu strávití mnohý večer ve tvých komnatách, otevřeš-li je soukromné zábavě.”

“Jakže? zábavě, pravíš?”

“Opakuji slova Jeho Milosti.”

“Ale jak se mu zavděčiti v té jednotvárné Praze? Jeho Milost má tuším dobrý úmysl, ale já neznám skutečně nijaké cesty ku provedení. Královský tvůj bratr můj uvaluje tím na mne obtížnou práci, kteréž se ostatně mileráda podrobím, zvláště mohu-li na tebe spoléhat, pane rytíři.”

“Jsem odkázán na tvé přání. Rač poroučet, Milosti, použij služeb mých.”

Marie se usmála. “Zajisté že jich použiju,” řekla živě, “dřív ale musím se poradit. Skládlám vše na tebe, pana z Miličina, nechť ti slečna z Henneberku pomůže volit. Hle, přišel's právě vhod, včera ještě jsem vyslovila přání, abych mohla soukromně navštívit některý z městských chrámů. Doprovodíš mne, pane rytíři.”

Mladý bohatýr se uklonil. Kněžna zmizela z komnaty, následována slečnou z Henneberku, co vystupoval Heřman v předsíň. Nečekal tam dlouho. V oděvu, jakým se druhdy rozeznávaly šlechtičny od městek provázena Margaritou, vyšla. “Pane z Miličina, jsme hotovy,” pravila, “vyveď nás druhou branou. Nezapomeň ale, že bych se nerada setkala s těmi, kdo mne znají.”

“Pak si dovolím, Milosti, vésti Tě do Týna. Tam neužijíš pátravé oko, které by poznalo, že navštěvuje kněžna Lucemburská velkolepý městský chrám. Jest navštěvován výhradně měšťany, kteří si též osvojují rozhodné právo k němu!”

“Pojď!” pokynula mu milostivě. Heřman se lehce uklonil a následoval dámy.

V nádvoří Týna panovalo ticho rušené toliko hlukem, jenž sem zazníval z blízkých kotečů. V čas bohoslužby bylo zapovězeno kupčiti v nádvoří chrámovém. U samého vchodu upoutal pozornost přichozích stařec s dívkou sedící na kamenných stupních. Maje pootevřena ústa a zavřeny oči, jako hltavě dýchal do sebe čerstvý vzduch sotva povstalého jara. Hlava jeho byla nevšedním zjevem kmetské krásy, ač zvráskalé čelo a občas nápadně se chvějící tvář jevíly prudkého, vášnivého ducha. Na čele tom nedlhl klid, jenž dodává stáří příjemného nádechu, jakéhosi předhrobního míru, tak podobného onomu tichu, jež ve hrobě nás očekává — tichu to míru, po němž netoužíme a přec mu přejeme. Děva sotva halena v lehkou suknicí, v jakýsi šat, od krku přes kolena splývající a nad bedry přepásaný, jediný to oblek venkovské dívky tehdejší, pohlížela černým svým okem přímo a směle na přichozí. Vedle nich ležela píšťala a loutna.

“Margaritto,” pokynula kněžna družce. Tato jí podala sáček s penězi k účelu tomu vzatý. Vyňala dva groše a hodila je starci. Ten pootevřel oči, a blesk nevrlosti mihl se v nich, tvář jeho se pohnala; sáhl rychle po penězích a pohodil je před zrakoma paní k nejbližší žebračce, která volajíc tisíce “zaplať bůh” za skvostný dar klonila se přichozím; na to přivřel opět oči nevšímaje si ničeho. Heřman chtěl pokárati drzce, jenž se osmělil urazit kněžnu, vida ale, že spěchá tato do chrámu, pospíšil za ní změřiv starce zlobivým pohledem. Dívka se usmála. Kněz obracel se k lidu právě se slovy: “Pokoj vám!” Přichozí stanuli v pozadí.

“Jak příjemný to kněz!” zašeptala vedle nich mladší měšťanka ke starší skvostně oděné.

“A toho nám chtějí odejmout. Nestane se to však — nemyslíš rovněž, paní?” obrátila se poslední k sousedici s ní kněžně.

“Tot' šlechtična!” potáhla jí druhá.

“Nechť!” odsekla hrdě první.

“Nerozumím,” odvětila Marie Lucemburská.

“Aj, což nevíš, paní, že se snaží, aby nám vzali velebného otce Eberlina a nasadili sem některého ze svého hnízda, ač jest onen synem pražského měšťana a mimo to nejlepší knězem.”

“Ach ano.”

Aj, snad jsi jeho přítelkyní, paní?” durdila se měšťanka skoro nahlas.

“Jsem přítelkou každého sluhy Páně,” odtušila kněžna a ohlédla se na rozpacích po svém průvodci, který zapomenuv na boha, kořil se v duchu jedině jí. Pokročil; dotkla se jeho ruky kynouc mu; uklonil se a převedl ji výše k oltáři. Měšťky se pohřížily v modlení, i kněžna sklátila hlavu.

Kněz ukončil obřad. Marie Lucemburská se požehnala křížem a přikročila k východu. Hned byla pojata ve tlačnici. Zvuky chrámové hudby ustoupily teď veselým tónům loutny a píšťaly, jež zvenčí sem doznívaly. Tleskání, zpěv a radostný hluk mísily se v harmonii. Lid tím zvědavěji se hrnul ven, kněžna byla taktéž stržena v proud; obklopena tlačícím se lidem ohlédla se úzkostně a zastihla Heřmana, jenž jí nedaleko následoval. “Pane z Miličina zvolala. Několika moc-

nými pohyby přinutil osoby děleci jej od ní, aby se rozstoupily, čímž jí dosáhl. “Kde jest Margarita?” tázala se v rozpacích.

“Odpusť, Milosti, zapoměl jsem pro tebe na slečnu z Henneberku; však napravím —” odvětil tiše bohatýr.

“Ne, ne! zůstaň pane z Miličina, a podej mi rámě; jest mi, jako by tento lid, tuše mé vyšší postavení, stavěl se nasehval v mou cestu.”

“Snad, však nediv se Milosti,” odpovídal Heřman přijímaje něžnou ruku a jsa vděčen tlačnici, která mu něžnou ruku kněžninu vydávala úplně v moc.

Aj tato hrdá paní se nás bojí! zahučel úsměšně nějaký pobuda pohlédnuv drze Marii ve tvář.

Tot' odpůrkyně velebného Eberlina, přidala známá nám měšťka. Hoho!

Pane z Miličina, zašeptala kněžna. Pán neodvětil; vztyčiv hrdě hlavu odstrčil pobudu, který zamezoval cestu. S místa! zvolal, že se až lid ve chrámové chodbě ohlížel na smělce, jenž ruší velebnost místa. Muž zavrával, Heřman dosáhl pohyby volného východu pro sebe i pro kněžnu. Shluk lidu jevil teprv teď, že se nalézá v milém mu chrámu volnosti. Ze starého tržiště i ze sousedních ulic pozastavovali se zde chodci a přidávali se k přichozím z kostela naslouchající zvukům loutny a píšťaly. Došli několik kroků dále mezi lid, aby se konečně mohli volně zastavit. Heřman nechal klesnout ruku a uctivě se zastavil za Marii Lucemburskou. Pohlédla naň plaše. Děkuji, pravila. Pak pozřela tékavě ke kostelu a zas opáčně mezi lid, a jako by teprva teď popřávala průchodu jisté myšlence, dodala: Žádala jsem tě, pane z Miličina, bys mi podal rámě; či mi nechceš být záštitou? a vzhlédla naň spolu hrdě, odpuzující hledem svým. Pokročil svěsiv uctivě hlavu. Jsem tvým sluhou, odvětil, ačkoli oko jeho touž hrdostí splatilo kněžně. Porozuměla tomu pohledu. Margarita? tázala se po chvíli. — “Byla oddělena lidem, Milosti; nejspíše je donucena čekat, až vyjde množství.

Jásavý hlazol ozval se teď blíže nich, hudci došli až k nim. Oba je poznali, byl to stařec s dívkou, kteří pohlédli kněžniným darem; starcova chlupatice přijímala teď ochotně sebe menší dárek. Dívka se zastavila před Heřmanem, stařec pohlédl divně na kněžnu. Až záhadný byl obsah písně, kterouž dívka zpívala, provázena svou loutnou a starcovou píšťalou. V plynných verších přicházela vedle boha — širá pláň — děvy — mlád' při poháru, při hudbě — modlitba — věčnost i rozkoš lásky — tu nebesa, onde zase svatební lože — a v divokých zvucích nezrocené vášně umíraly tóny v hrdle pěvkyně, v píšťale starcově. Marie Lucemburská odvrátila tvář děsíc se ohně, jenž sálal z očí jeho. Heřman vyňal několik penězů a podával je dívce; pokynula mu se zvláštním úsměvem na kmetovu chlupatice. Peníze zazvonily.

Rač odpusť, Milosti, že jsem se opozdila, zaslechl hlas Margaritin. Stařec se zachechtal, dívka přešla struny loutny. Heřman ohlédl se. Rychlým krokem mizely paní, obrátil se za nimi; na konci starého tržiště jich dostihl, any právě vcházely do třídy Boršov zvané. Dovolil si připomenout její milost. Ne, ne! nechci již přes to tržiště ved' nás jinými ulicemi.

Heřman je vedl několika menšími uličkami, až došli ulice Ostrožnické. Přímou proti nim se ubíral dav lidu provázející rychtářovy pacholky, kteří vedli několik zajatých; za nimi kráčel pověstný svou maličností notarius civitatis, Henricus, provázen mužem v říze, čítajícím asi třicet pět roků a dlouhým Dominikánem. Městské právo! podotkl pán z Miličina nepovšimnuv si posledních dvou chodců. Kněžna se zastavila v nejbližším podloubí, která byla tehdy velmi oblíbená a pozorovala zatknuté: dvě ženy, jednoho muže a as patnáctiletého jinocha. Obličej jejich měly podivný výraz, oko pohlíželo na předmět s takovou silou, palčivostí, pronikavostí, že se mimovolně každý odvracel, setkav se s ním; oblek jejich náležel dříve rychtářovým pacholkům, což zřejmě nasvědčovalo hrubé zbroji šské pláště, jež měly obě ženy přehozeny. Muž i starší žena byli zraněni, nejspíše odporovali.

Co spáchali, ozval se hlas za ním násilným smíchem přerývaný. Upadli v ruce prokletec, jimž dána moc. Ohlédla se; za nejbližším pilířem podsíně objevila se hlava mluvčího. Byl to známý hudec od Týna. Tvář jeho se chvěla, upíral zakalené zraky na přicházející zatčence. Kletba to! zahučel opět, však více zoufale než hněvivě.

Žena dlouhých havraních vlasů a cizínského typu se při tom ohlédla. Plášť jí spadl s ramenou a odkryl plná, nahá ňadra. Nedbala toho, z oka její vyšlehl žár šílený. Kde dva se nalézáte, aj, mistr mezi vámi jest! zvolala.

Kde on, tam i služebníci jeho! odvětil stařec za pilířem, a oko jeho zazářilo, jakož i všech zajatých. Hrdě shlížejíce na pochopy a zevlující lid kráčeli do vězení. Nikomu nebyla nápadna starcova slova; jen muž, jenž posud kráčel mezi notariem Henrikem a mnichem Dominikánem, se oddělil. Přistoupil v podloubí a podáváje hudci dar vyměnil s ním několik slov, načež chtěl odejít kol našich tří chodců; pozastavil se však, spatřiv Miličina a položil mu ruku na rámě. Heřmane! pravil tiše. Ten se obrátil a nedbaje přítomnosti vznešené paní, rozpjál náruč volaje: Richarde, tys to?